

GAZETA OLSZTYŃSKA

„Gazeta Olsztyńska“ z dodatkami „Gość Niedzielny“ i „Gospodarz“ wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. Abonament miesięczny na pocztach 1.30 marek, z odnośnikiem 1.66 marek. Do Polski 4.00 złote. Wpłacić należy na konto nasze P. K. O. Poznań numer 210.201.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody stary!

Niech będzie podwalony
Jezus Chrystus!

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 5 fenigów za 1-milimetrowy wiersz sześciolamowy. Wiersz reklamowy 15 fenigów. — Redakcja i administracja: Allenstein, Ostr., Mühlenstr. 2. Telefon nr 2531. Pocztove konto czekowe: Königsberg 2364. Rękopisów redakcja nie zwraca.

Rok 49

Olsztyn, na środę 23-go października 1935 r.

Nr. 246

Polacy a ustawa o zagrodach dziedzicznych

Numer „Wochenblatt der Landesbauernschaft Schlesien“ z dnia 21 września 1935 r. zamieszcza artykuł pod nagłówkiem „Polnische Minderheit und Reichserbhofgesetz“. Autor artykułu usiłuje przekonać wszystkich rolników, że wszelkie ich zabiegi mające na celu uwolnienie ich majątności od ustawy o zagrodach dziedzicznych nie tylko, że są bezskuteczne, ale również nierozsądne, gdyż bronią się oni przed korzyściami gospodarczymi i błogosławieństwem, wypływającym z ustawy o zagrodach dziedzicznych. Artykuł pozatem zawiera jeszcze szereg wprost rewelacyjnych uwag na temat słowiańszczyzny, naszego pochodzenia, krwi, naszych prac, celów itp.

Można śmiało i spokojnie przejść do porządku dziennego nad tym artykułem, albowiem widać, że autor jego nie dość, że za mało zdaje sobie sprawę z tego co pisze, ale również nie czytał tego, co nasze pisma o ustawie o zagrodach dziedzicznych i o naszym do niej stosunku pisały. Można mu poradzić tylko jedno, by je sobie dokładnie przeczytał.

Tendencja artykułu jest niedwuznaczna. Autor bowiem podsuwa przedstawicielstwu mniejszości polskiej w Niemczech, Związkowi Polaków w Niemczech, że wykorzystuje sprawy swych członków, sprawy związane z ustawą o zagrodach dziedzicznych dla celów politycznych, przygotowując masowy sprzeciw przeciw zarządzeniom Rządu Rzeszy. Aby wyprowadził autora z błędu, w którym własnowolnie tkwi, i aby ma zwrócić uwagę na skutki jego wynurzeń na łamach urzędowego miesięcznika

jakiem jest „Wochenblatt der Landesbauernschaft Schlesien“ powtórzmy mu to, co niejednokrotnie podkreślaliśmy: nie prawujemy się z nikim na temat ważności, znaczenia i korzyści gospodarczych, ustawy o zagrodach dziedzicznych, lecz stwierdzamy tylko, że mniejszość polska w Niemczech nie może podlegać ustawie o zagrodach dziedzicznych ze względu na swą odrębność narodową. To twierdzenie nasze pozostaje w zgodzie z jasno brzmiącym tekstem wstępu do ustawy o zagrodach dziedzicznych oraz z uznaniami narodowo-socjalistycznymi i interpretacjami teorii rasowych.

Nie można też, powołując się na wyrok sądu Rzeszy dla zagród dziedzicznych uważać, że spór o stosowanie czy niestosowanie ustawy o zagrodach dziedzicznych na mniejszość polską w Niemczech został ukończony. Sąd Rzeszy dla zagród dziedzicznych, skargę odrzucił z powodów formalnych, ze względu na jednoznaczne rozstrzygnięcia poprzedniej instancji „Anerbengericht i Landeserbhofgericht“ nie zajmując się zupełnie istotą rzeczy to jest argumentacją naszą przeciw stosowaniu ustawy do ludności polskiej.

Wynika stąd, że zapadł wyrok formalny, który tej ważnej sprawy nie ukończył. Rozstrzygnięcie rzeczowe w tej sprawie, która z punktu widzenia słusznych praw narodowościowych jest sprawą istotną, może wydać jedynie najwyższy czynnik ustawodawczy, jaki reprezentuje wódz i kanclerz Rzeszy.

Sprawy polityczne

Ofenzywa włoska — kwestją najbliższych dni

London. Z Asmary donoszą: Rozpoczęcie nowej wielkiej ofenzywy włoskiej jest kwestją najbliższych dni. Obecnie na całym froncie odbywają się gorączkowe przygotowania do natarcia.

Na odcinku Adua—Aksum przygotowania te zostały ukończone; oddziały włoskie zostały obficie zaopatrzone w amunicję, środki żywnościowe i wodę do picia. Instalacje elektryczne w Adui, Aksum i Adigrat zostały ukończone. W nocy na sobotę trzy miasta poraz pierwszy w swej historii były oświetlone elektrycznością.

Ofenzywa włoska, przynajmniej w swym pier-

wszem stadium, nie napotka na poważniejsze trudności. Włoskie strażnice przednie posunęły się o 30 km., nie napotykając na poważniejszy opór. Miasto Makalle będzie jednakże bronione przez abisyńczyków z wielką zaciętością. Zdobycie Makalle może być o wiele trudniejsze, niż zdobycie Adui. Abisyńczycy zgromadzili wielkie siły wojskowe w Tambine, na zachód od Makalle.

Wojska rasa Kassy, które zagrażają prawemu skrzydłu armii włoskiej, posuwają się szybko na-
przód.

Wysiłki Laval'a dają rezultaty

Paryż. Prasa paryska stwierdza, że wysiłki pojednawcze premiera Laval'a wydały owoce. Wszelkie dane są ku temu, aby sądzić, że znaleziono podstawy dla kompromisu.

Wielka Brytania dała dowód swej dobrej woli, skoro zdecydowała się opóźnić na kilka dni zastosowanie sankcyj gospodarczych względem Włoch. Z drugiej strony Włochy nie obstają już przy zatrzymaniu w Libji dodatkowo wysłanych sił zbroj-

nych, a więc dobre zrozumienie interesów przez kierowników polityki europejskiej zostało przywrócone. Trzeba wierzyć, że i w dalszych rokowaniach Francja osiągnie powodzenie.

Nie ulega wątpliwości, że nie wszystkie trudności zostały już przewyciężone, jednakże odpowiednio umysłów zdaje się wskazywać, że osiągnięto niezbędne warunki do uregulowania sprawy.

Locarno Śródziemnomorskie

Rzym. Londyński korespondent „L'Avare Fascista“ informuje, że w toku ostatnich rozmów między Rzymem, Londynem a Paryżem rozważano możliwość zawarcia t. zw. Locarna śródziemnomorskiego z udziałem Francji, Anglii i Włoch. W następstwie takiego układu W. Brytania odesłałaby część swojej floty z morza Śródziemnego na morze Północne, a Włochy sprowadziłyby część swoich

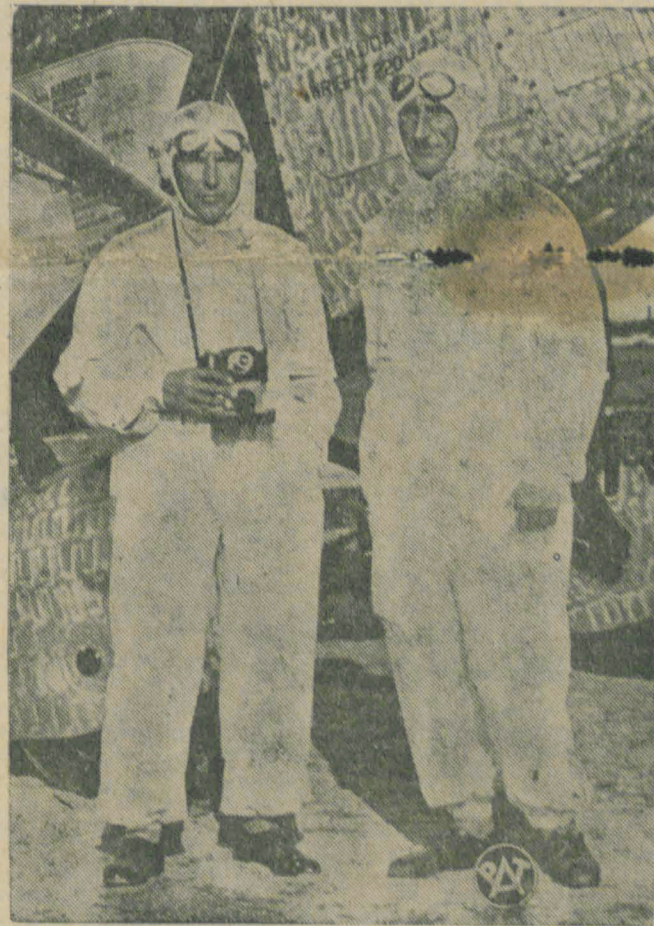
wojsk z Libji do Włoch. W ramach takiego układu Francja odgrywałaby rolę gwaranta pomiędzy Włochami a Anglią. Wkońcu, korespondent zauważa, że pozycja Włoch zostałaby wzmocniona ponieważ w chwili obecnej rząd brytyjski nie mógłby uzależnić wszczęcia rokowań od wycofania wojsk włoskich z frontu abisyńskiego.

Krótko i zwięźle

Berlin. Urzędowo donoszą, że nuncjusz papieski Mmgr. Orsenigo złożył w piątek ministrowi do spraw kościelnych Kerrlowi wizytę. Jak wiadomo, nuncjusz Orsenigo przed kilku dniami powrócił z Rzymu.

Hamburg. Na morzu Północnym szalał wielki orkan, który utrudniał żeglugę. Kilka okrętów zatonoło, inne doznały uszkodzeń. Zanotowano trzy wypadki śmierci. Liczba rannych jest poważna.

Warszawa. Major Karpiński wystartował do lotu Warszawa—Melbourne (Australia). Start od był się pomyślnie. Pierwszy etap prowadzi przez Stambul. Droga w jedną stronę wynosi 26.000 km.



Na zdjęciu naszym widzimy dzielnego lotnika, który dla chwały polskiego lotnictwa podejmuje tak niebezpieczny lot wraz z jego mechanikiem p. Rogalskim.

London. Pot. Niezwykłej siły huragan szalał na wyspach Wielkiej Brytanji. Żegluga odbywała się z wielkimi przeszkodami. Kilka statków uległo rozbiciu, samoloty nie kursowały, komunikacja telegraficzna i telefoniczna w wielu miejscach była przerwana.

Adis Abeba. W pałacu rasa Seyoum w Adui znaleźli Włosi dwa lwy, które przewieziono do Asmary, skąd mają one być przetransportowane do Italji i oifiarowane przez wojsko w prezencie Mussoliniemu.

Po odprężeniu

London. Reuter donosi: Chociaż komunikat włosko-brytyjski, którego ogłoszenie jest oczekiwanym, nie wspomina o redukcji brytyjskich sił, na morzu Śródziemnym, prawdopodobnym jest, iż wobec odprężenia w stosunkach z Włochami, zostaną wycofane dwa brytyjskie okręty wojenne z Gibraltar. Jednakże obecnie niemożliwym jest zredukowanie sił Wielkiej Brytanji na morzu Śródziemnym do stanu normalnego.

Gdy Berlin witał Napoleona

Triumfalny wjazd cesarza Francji do stolicy Niemiec

Do mało znanych wypadków historycznych należy m. in. triumfalny wjazd wielkiego cesarza Francji, Napoleona do stolicy Niemiec. Od tego czasu minęło już 129 lat.

Pierwsze wiadomości o zupełnej porażce wojsk pruskich i ich bezładnej ucieczce, nadeszły do Berlina dnia 16 października 1806 roku. Równocześnie dowiedziano się, iż wojska francuskie z Napoleonem na czele zbliżają się powoli do stolicy Niemiec. Wówczas to całe otoczenie króla potraciło głowy i w popłochu opuściło Berlin. Stwierdzają to nawet sami historycy niemieccy.

Kiedy więc najwyższe władze z królem na czele znajdowały się już poza Berlinem, mieszkańcy stolicy zaczęli się przygotowywać do przyjęcia wojsk francuskich i ich cesarza. Pierwsze oddziały francuskie zbliżyły się do Berlina w dniu 23 października, a dopiero dwa dni później jeden pułk francuski zajął stolicę, zachowując surową dyscyplinę.

Dnia 27 października, w poniedziałek, nastąpił triumfalny wjazd cesarza Napoleona do Berlina przez Bramę Brandenburską. Wojska francuskie tworzyły szpaler. O godz. 3-ciej po południu cesarz stanął na Placu Paryskim, gdzie został oficjalnie powitany przez gwardię francuską i magistrat miasta Berlina. Według historyków Berlińczycy witali Napoleona bardzo życzliwie, a nawet owacyjnie. Podczas wjazdu cesarza biły dzwony wszystkich kościołów. U bramy zamku powitali zwycięzcę ministrowie, jedyni, którzy nie uciekli. Napoleon pozostał w Berlinie przez cały miesiąc.

Okupacji napoleońskiej Berlin szczególnie dotkliwie nie odczuwał. Najwięcej odczuli Berlińczycy kontrybucję, nałożoną na miasto w wysokości 67.000 talarów. Najcięższym zaś ciosem moralnym dla mieszkańców było zabranie kwadrygi (czterech koni z jeźdźcem) z Bramy Brandenburskiej, oraz kilku innych dzieł sztuki. Aktów terroru jednak żadnych nie było. Kwadryga, zabrana przez Napoleona na znak zwycięstwa nad Niemcami i odesłana do Paryża, po wróceniu do Berlina na swoje miejsce dopiero w r. 1871 po wojnie niemiecko-francuskiej.

Tragiczny zgon mordercy cara

W okolicach Moskwy zginął w katastrofie samochodowej jeden z morderców cara Mikołaja II: członek rodziny carskiej, ostatnio wyższy sowiecki urzędnik, Włodzimierz Jakowlew. Z niewyjaśnionych dotychczas powodów, samochód, w którym Jakowlew zjechał do Moskwy, stanął w płomieniach i Jakowlew został spalony żywcem. W uroczystym pogrzebie, który odbył się w Moskwie, wzięli udział kierownicy ludowego komisariatu spraw wewnętrznych, byłego G. P. U., w którym Jakowlew dawniej pracował.

Jakowlew jest trzecim z rzędu uczestnikiem tragedii jekaterynburskiej z r. 1918, który ginie śmiercią tragiczną. Jako pierwszy, zginął w roku 1919 jeden z bezpośrednich sprawców zamordowania cara Mikołaja II, Miedwiediew, który rozstrzelany był przez wojska admirała Kołczaka. Następnie w roku 1927 zginął w Warszawie, z rąk rosyjskiego emigranta Wojkow, który kierował spalaniem zwłok cara granita Borysa Kowierdy, sowiecki poseł w Warszawie i zamordowanych wraz z nim osób. Trzecią ofiarą tragicznej śmierci z pośród morderców cara stał się Jakowlew.

Nie żyje również były prezes centralnego komitetu wykonawczego Sowietów, żyd Swierdłow, który zarządził zamordowanie Mikołajowa. Był prezesem Sowietu w Jekaterynburgu Biełoborodow, który kierował wykonaniem rozkazu Swierdłowa, znajduje się obecnie w więzieniu sowieckim, jako przeciwnik Stalina.

Ostatnie telegramy

Adis Abeba. Pat. Rząd abisyński ogłosił komunikat urzędowy, zaprzeczający wiadomościom ze źródeł włoskich o rzekomym wybuchu powstania w prowincji Godzam. Gubernator tej prowincji Ras Imon na czele swych wojsk podąża obecnie na front północny. Komunikat dodaje: „Włosi będą mogli wkrótce przekonać się o obecności tych wojsk na froncie“.

Na froncie północnym w pobliżu granicy Sudanu do władz abisyńskich zgłosili się liczni dezercyści włoscy, pochodzący przeważnie z Włoch południowych. Dezercerzy ci dostarczają dokładnych informacji o zarządzeniach włoskich na linii Adua—Adigrat—Aksum.

W stolicy panuje nastrój wielkiego podniesienia. Cała ludność Adis Abeby oczekuje z niecierpliwością wyjazdu cesarza na front, nie wątpiąc o zwycięstwie.

Samoloty włoskie rozwijają ożywioną działalność w okolicy Makalle. Taktyka ich uległa zmianie. Nie rzucają obecnie bomb, lecz z nieznacznej wysokości ostrzeliwiają z karabinów maszynowych oddziały abisyńskie.



W obecności premiera Goeringa odbyła się w Eiderstedt nad morzem uroczystość poświęcenia ro-

wego 550 ha. obszaru osuszonego i oddanego do użytku gospodarzom.

Przemysł wojenny pod pełną parą

London. „Daily Herald“ donosi, że angielski przemysł wojenny pracuje od pewnego czasu z niebywałym pędem. Fabryki w Sheffield pracują w tempie, jakiego tam po wojnie światowej jeszcze nigdy nie było.

W kilku fabrykach praca idzie na trzy zmiany. By sprostać wszystkim zamówieniom wytwarza się obecnie w Sheffield więcej stali, niż kiedykolwiek w historii tego miasta. W dwóch miesiącach, w lipcu i sierpniu, wyprodukowano w Sheffield 216.000 ton stali.

Obłąkany zamordował swego lekarza

Praga. Brno morawskie było widownią ponurej tragedii. Kierownik miejscowej kliniki psychiatrycznej neurologicznej prof. uniwersytetu dr. Hubert Prohaska, został w godzinach południowych napadnięty przez pracownika instytutu ubezpieczenia inwalidowego Rezę i zastrzelony.

Reza, który jako umysłowo chory, ostatnio znajdował się w klinice pod obserwacją prof. Prohaski, po opuszczeniu kliniki czatował na swą ofiarę przed mieszkaniem na ulicy. Gdy zbliżył się prof. Prohaska, Reza z nieznacznej odległości dał cztery strzały rewolwerowe, z których trzy były śmiertelne. Kojącego Prohaskę odstawiono do szpitala, jednak w drodze zmarł. Osierocił on żonę i dziecko.

Motyle spowodowały katastrofę samolotu

W pobliżu Bari wydarzyła się niecodzienna katastrofa samolotu, który, lecąc na wysokości 200 metrów, dostał się nagle w gęsty rój motyli. Owady całymi chmarami uderzały o szyby, przedostając się przez otwory wentylacyjne do motoru, oślepiły lotnika, zasłaniając mu całkowicie pole widzenia.

Pilot usiłował wzbic się na większą wysokość, nie zdołał jednak przebić się przez chmurę motyli. Ponieważ motor już przestawał działać, pilotowi nie pozostało nic innego, jak zeskończyć zapomocą spadochronu na ziemię. Aparat rozbił się.

Program radiowy

rozgłośni warszawskiej.

Czwartek, dnia 24 października 1935 r.

6.30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze“. 6.33 Poubudka do gimnastyki. 6.34 Gimnastyka. 6.50 Muzyka z płyt. 7.20 Dziennik poranny. 7.50 Program na dz. bież. 7.55 Parę informacji. 8.00 Aud. dla szkół. 12.00 Hejnał z Krakowa. 12.15 Poranek dla młodz. szkół powszechnych. 13.00 Koncert. 13.25 Chwilka dla kobiet. 15.15 Przegląd giełd. 15.25 Wiad. o eksporcie polskim. 15.30 Muzyka lekka z płyt. 16.00 Bajkę „O Kocie w butach“. 16.15 Recital fortepianowy Hanny Dicksteinówny. 16.45 Cała Polska wa. 17.00 Odczyt z Krakowa. 17.15 Koncert. 17.50 „Książka i wiedza“ — pogad. z Katowic. 18.00 Recital skrzypcowy ze Lwowa. 18.30 „Film. plastyka, architektura.“ 18.40 „Jak spędzić święto?“ 18.45 Piosenki z płyt. 19.00 Kącik dla młodzieży wiejskiej. 19.10 Progr. na dz. nast. 19.20 Koncert reklam. 19.35 Wiad. sport. 19.50 Pogadanka aktualna. 20.00 Muzyka lekka. 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Obrazki z Polski współczesnej. 21.00 Teatr Wyobraźni: Premiera słuchowiska oryginalnego Rudolfa Sterna p. t. „Kapitan statku Siveking“. 21.35 „Nasze pieśni“, odśpiewa K. Czekotowski. 22.00 VI-ty Koncert Historyczny z Krakowa. 23.00 Wiad. meteorol. dla komunikacji lotniczej. 23.05 Muzyka taneczna z płyt.

Królewiec.

6.30 Koncert ze Sztutgartu. 10.15 Piosenki i ludowe. 12.00 Koncert z Monachjum. 14.15 Rozmowa o sztuce muz. z Berlina. 16.00 Pieśni i tria. 17.00 Muzyka z Hamburga. 19.30 Dziewczeta śpiewają. 20.10 Wesoly program dwugodzinny. 22.40 Koncert.

ODPOWIEDZI OD REDAKCJI.

Panu M. w Recklinghausen S. II. donosimy, że wniosek o przyjęcie syna na naukę do szkoły rolniczej skierowaliśmy do dyrekcji szkoły w Środzie skąd Pan otrzyma wiadomość. — Pozdrawiamy.

RUCH TOWARZYSTW

Uwaga Świetliczanie!

W czwartek, dnia 24 bm. o godzinie 7-mej wieczorem odbędzie się w Gietrzwałdzie w lokalu świąticy polskiej uroczystość otwarcia sezonu zimowego na którą serdecznie zaprasza młodzież polską i rodziców Zarząd.

Bacność Saduki! Zebranie rady rodzicielskiej odbędzie się dnia 25 bm., w piątek o godzinie 19-tej, w lokalu szkolnym. Rodzice i sympatycy są uprzejmie proszeni o punktualne przybycie. Zarząd.

W Gietkowie odbędzie się w piątek, dnia 25 bm o godz. 7-mej wieczorem uroczystość otwarcia sezonu zimowego, na którą serdecznie zaprasza młodzież polską i rodziców Zarząd.

Zebrania Dzielnicy IV zw. Polaków odbędą się w Kaplitynach, dnia 24. 10 o godz. 18-tej, w Worytach, dnia 27. 10 o godz. 18-tej, w Dajtkach, dnia 27. 10. o godz. 16-tej,

Mirany. W środę, dnia 23 października br. odbędzie się w Miranach zebranie oddziału Związku Polaków w Niemczech o godzinie 7-mej wiecz.

Sprzedaż drzewa

Urząd leśniczy Ramuki sprzedaje w środę, dnia 23 b. m. w Szomwałdzie u Pieczkowskiego o godz. 9-tej drzewo na opał i do użytku.

Hotel Concordja

właściciel Józef Nikelowski

zaprasza uprzejmie w środę, dnia 23 i czwartek 24 października, na

kiszki własnego wyrobu

Osobnych zaproszeń nie wysyła się.

Wydawca: Seweryn Pieniężny. Za redakcję odpow.: Wacław Jankowski. Za dział ogłoszeń: S. Pieniężny. D. A. IX. 35: 900.

Zeitungsbestellschein

Herr / Frau / Fräulein

bestellt hiermit für den Monat November

Stück	Titel der Zeitschrift	Monatlicher Bezugspreis	Zustellgebühr
1	„Gazeta Olsztyńska“	1.30 Rmk.	36 Pfennig

Betrag von RM, Pf.

erhalten zu haben, bescheinigt

den 1935.

(Unterschrift d. ein z